

Innspill til Lesekommisjonen 2026

Etter mange års erfaring med arbeid inn mot skolebibliotek vet vi at det er noen faktorer som er viktige for hvordan skolen skal lykkes med å skape god lesekultur.

Vi vil derfor etterlyse konkrete tiltak som vil skape gode rammer for å forbedre leseferdighetene til barn og unge:

Bemanning av skolebiblioteket

Vi vet at det er viktig å finne rett bok til rett elev.

For å få til dette trenger elevene systematisk veiledning og tilrettelegging på skolebiblioteket. Skolebibliotekansvarlig med bibliotekfaglig utdanning bør prioriteres.

Tilgang på nye bøker

Kulturfondordningen må styrkes slik at alle skoler kan få tilsendt ny, aktuell litteratur.

Skolene må også øremerke midler til innkjøp av bøker og annen tilrettelagt litteratur med et minimumskrav tilsvarende én bok per elev pr. år.

Åpne skolebibliotek

Elevene må ha tilgang til bibliotekrommet gjennom hele skoledagen.

Lystlesing på timeplanen - tid til lesing

Alle trinn må sette av daglige lesøktar for å lese i selvvalgt bok og ha mer fokus på høytlesning.

Systematisk arbeid med litteraturformidling - på systemnivå

Skolen må utvikle en lesekultur der skolens ansatte sammen med skolebibliotekaren jobber for å motivere og utvikle elevenes leseferdigheter. Alle klasser må ha egen timeplanfestet bibliotektime og en felles kultur for formidling av bøker i klasserommet.

Dette bør forankres på systemnivå og skoleeier/skolens ledelse må ansvarliggjøres for at bruken av biblioteket og arbeidet med lystlesing blir integrert i læringsarbeidet. I dag er det store forskjeller på skolene.

Skolebiblioteket og lærerutdanningen

Pedagogisk og praktisk bruk av skolebiblioteket bør tydeligere inn i lærerutdanningen for grunnskolestudenter. Dette må også være en del av studentenes praksis på skolene.

Samarbeidsavtale mellom folkebibliotek og skoler

Sikre avtaler mellom folkebibliotek og skoler for samarbeid om tjenester som skolebesøk/klassebesøk, litteraturformidling, utlån av litteratur, gratis skolepostordning o.l.

Vi ønsker en tydelig nasjonal standard for skolebibliotekene for å utjevne de store ulikhetene i norsk grunnskole.

Tydelig nasjonal norm og forpliktende eller lovfestede krav vil sikre like muligheter for alle elever uavhengig av skoleslag/størrelse, kommunetilhørighet, kommuneøkonomi eller skoleledelsens prioriteringer.

Det må være tid til:

- administrativt arbeid (ledelse/samarbeid/budsjett)
- bibliotekfaglig arbeid av skolebiblioteket (daglig drift/innkjøp, samlingsutvikling)
- pedagogisk arbeid (samarbeid med lærere, litteraturformidling på klasse- og individnivå, klassebesøk, igangsette aktiviteter som fremmer leselyst/leseinteresse og danner grunnlag for god lesekultur).

Vi vet hva som virker:

Midler bør øremerkes direkte til den enkelte skole/skolebibliotek for at ressursene skal komme frem til dem det gjelder; Elevene!

Med hilsen

Hilde I. Tveit, barne- og ungdomsbibliotekar

Siri S. Andersen, skolebibliotekar og faglærer på barne- og ungdomsskole